

NACZELNY ORGAN SAMORZĄDU SPÓŁDZIELCZEGO

00-013 Warszawa, ul. Jasna 1, Skrytka pocztowa 16

e-mail: krs@krs.org.pl, <http://www.krs.org.pl>

tel. +48 22/596-43-00, +48 22/596-43-43

tel./fax: +48 22/827-45-71

Warszawa, dnia 14 marca 2018 r.

$\frac{Q}{2} / \frac{Q}{2}$

Szanowny Pan
Mateusz Jakub Morawiecki
Prezes Rady Ministrów
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Tonic Pemienne,

Krajowa Rada Spółdzielcza, jako naczelny organ samorządu spółdzielczego w Polsce, działając na podstawie art. 259 § 2 pkt 3 *ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze* (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1560, z późn. zm.), w reakcji na pismo Ministerstwa Edukacji Narodowej Departamentu Kształcenia Ogólnego z dnia 18 stycznia 2018 r. (w załączeniu), zwraca się do Pana Prezesa Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej o wsparcie procesu legislacyjnego, którego celem winno być uregulowanie funkcjonowania spółdzielczości uczniowskiej na poziomie ustawowym.

Spółdzielczość uczniowska zrodziła się wraz z początkiem ogólnie pojętego ruchu spółdzielczego, którego pierwsze kroki sięgają XIX w. Biorąc za przykład z państw Europy zachodniej –Wielkiej Brytanii, czy Francji to państwa, którym przypisuje się bycie prekursorami spółdzielczości – Polacy, będąc pod zaborem, poczęli tworzyć ruch spółdzielczy, popierany i propagowany przez przedstawicieli części polskiej inteligencji i duchowieństwa, m.in. Stanisława Staszica, który zwykł mawiać do młodzieży: „Jeżeli wam już nie wolno z innymi ludźmi chodzić w zawód o narodową sławę bohaterstwa, to wolno wam, owszem wzywają was europejskie narody w zawód o sławę wszystkich innych rodzajów”, tym samym podkreślając, iż nie samym przelewem krwi należy walczyć o przetrwanie Polski, Edwarda Abramowskiego, Franciszka Stefczyka, Ludwika Krzywickiego czy Stanisława Wojciechowskiego. Owa idea wspólnej pracy na rzecz szeroko pojętego –bo i ogólnego i indywidualnego –rozwoju, z czasem została zaszczerpiona również na gruncie szkolnym.

Mimo burz historii do dnia dzisiejszego spółdzielnie uczniowskie doskonale rozwijają przedsiębiorczość uczniów. Spółdzielnie zapewniają między innymi upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju oraz kształtowanie postaw sprzyjających jego wdrażaniu w skali lokalnej, krajowej i globalnej, kształcą uczniów, którzy swobodnie czują się na rynku pracy, kształtują u uczniów postawę przedsiębiorczości sprzyjającą aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym, przygotowują uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia, jak również zapewniają warunki do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów przez organizują zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne. Spółdzielnie uczniowskie kształtują aktywność społeczną i umiejętności spędzania wolnego czasu.

Dyskusja nad prawem spółdzielczym, która od kilkunastu lat toczy się zarówno w parlamencie, jak i w środowiskach zainteresowanych rozwojem spółdzielczości, a co za tym idzie prawa regulującego definicję, status i działalność poszczególnych spółdzielni oraz wprowadzającego przepisy ogólne w tej materii, wskazywała na potrzebę ustawowego uregulowania działalności spółdzielni uczniowskich, czego wyrazem są poniżej omówione inicjatywy ustawodawcze.

W połowie poprzedniej dekady podjęto pierwsze próby ustawowego uregulowania działalności kooperatyw szkolnych. W 2004 r. do Sejmu IV kadencji został wniesiony prezydencki projekt nowej ustawy – Prawo spółdzielcze (Druk Sejmowy nr 341513), zawierający osobny rozdział, w którym uregulowano kwestie dotyczące spółdzielni uczniowskich, ich zakładania, organizacji i działalności. Ostatecznie projekt nie został uchwalony przed zakończeniem ówczesnej kadencji Sejmu.

Kolejne próby ustawowego uregulowania rzeczonyj tematyki podjęto w Sejmie VI kadencji (2007-2011). Pierwsza inicjatywa wiązała się z wniesieniem do Sejmu w kwietniu 2008 r. następnego prezydenckiego projektu ustawy o spółdzielniach (Druk Sejmowy nr 65714), w którym proponowane zmiany ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze polegały na dodaniu do ustawy osobnego działu poświęconego spółdzielniom uczniowskim. Kształt treści przepisów korespondował z propozycjami rozwiązań postulowanych w poprzednim projekcie prezydenckim. Właściwe prace legislacyjne nad tym projektem nie rozpoczęły się z uwagi na jego odrzucenie przez Sejm już w I czytaniu. Następnie w lipcu 2008 r. w Sejmie pojawił się poselski projekt nowej ustawy – Prawo spółdzielcze (Druk Sejmowy nr 1035)15, którego przepisy, w części dotyczącej spółdzielni uczniowskich, były tożsame z propozycjami rozwiązań zawartymi we wspomnianym już projekcie prezydenckim (Druk Sejmowy nr 341516). Pierwsze czytanie projektu odbyło się na posiedzeniu Komisji Gospodarki w dniu 9 października 2008 r. Po przeprowadzeniu głosowania złożono wnioski o odrzucenie projektu, po czym Komisja sporządziła i przyjęła sprawozdanie rekomendujące Sejmowi podjęcie decyzji zgodnie z rzeczonym wnioskiem.

W wyrażonym wówczas przez rząd stanowisku wobec projektu, we fragmencie odnoszącym się do spółdzielni uczniowskich, podkreślono: Spółdzielnie takie mogłyby być zakładane w szkołach publicznych i niepublicznych oraz w placówkach oświatowo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży, zaś ich członkami mogliby być uczniowie i wychowankowie szkoły i placówki bez względu na to, czy mają zdolność do czynności prawnych.

Trzecią i ostatnią inicjatywą mającą na celu ustawowe uregulowanie działalności kooperatyw szkolnych podjętą przez omawianą kadencję Sejmu, był wniesiony w marcu 2010 r. poselski projekt ustawy o spółdzielniach uczniowskich (Druk Sejmowy nr 342118). Już sama nazwa projektu wskazywała, że ogranicza się on wyłącznie do uregulowania problematyki prawnej kooperatyw uczniowskich, nie proponując, jak poprzednie projekty, szerokiej, czy wręcz całościowej zmiany prawa spółdzielczego, pomimo to – w samej treści – był zbieżny z propozycjami rozwiązań jakie zawierały wcześniej przedkładane projekty. Inicjatywa została skierowana do I czytania do Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Komisji Gospodarki, z zaleceniem zasięgnięcia opinii Komisji Finansów Publicznych. Już podczas inauguracyjnego posiedzenia połączonych komisji zgłoszono wnioski o odrzuceniu projektu w pierwszym czytaniu.

Po przeprowadzeniu dyskusji oraz głosowania nad wspomnianym wnioskiem komisje zarekomendowały Sejmowi odrzucenie projektu ustawy. Do końca kadencji Sejm nie zajął ostatecznego stanowiska w sprawie losu tego projektu.

W chwili obecnej sytuacja prawna spółdzielni uczniowskich nie jest uregulowana w sposób odrębny w stosunku do ustawy Prawo spółdzielcze. Spółdzielnie uczniowskie działają na podstawie ogólnych zasad ruchu spółdzielczego, ustawy Prawo spółdzielcze oraz ramowego statutu wypracowanego w 1999 roku w porozumieniu z Ministerstwem Edukacji Narodowej i Krajową Radą Spółdzielczą.

W związku z powyższym, mając na uwadze, że spółdzielczość uczniowska doskonale wpisuje się w politykę rozwoju naszego kraju, w tym gospodarczego, stawiającego na nowe technologie, przedsiębiorczość obywateli i start-upy, zaś stanowisko Ministerstwa Edukacji Narodowej przedstawione w piśmie z dnia 18 stycznia 2018 r. należy uznać za całkowicie pasywne, a wydawałoby się, że nawet negatywne (w piśmie MEN stoi na stanowisku, że „gdyby nawet rozważyć opracowanie projektu aktu prawnego [...] naraziłoby to szkołę na dezorganizację”) mimo aktywnego uczestnictwa środowiska spółdzielczego w przedstawionym Ministerstwu projekcie, Krajowa Rada Spółdzielcza zwraca się do Pana Prezesa Rady Ministrów o wsparcie inicjatywy środowiska spółdzielni uczniowskich i zainicjowanie procesu legislacyjnego, celem uregulowania, po wielu latach starań, instytucji spółdzielni uczniowskich na poziomie ustawowym, równocześnie przedkładając na ręce Pana Premiera projekt ustawy o spółdzielniach uczniowskich i zmianie niektórych innych ustaw, który może stanowić początek dla prac legislacyjnych.

z wyrazami szacunku

